

Od soutěže na kanalizační řešení Prahy uplynulo 140 let

22.4.2025 - Kryštof Drnek | Pražské vodovody a kanalizace

Zatímco dnes je městská kanalizace naprosto samozřejmou součástí života, v minulosti tomu tak nebylo. Současný pražský kanalizační systém je sofistikovaný a efektivně fungující, přičemž jeho základy položil projekt Williama Heerleina Lindleye. Ještě před jeho realizací však vzniklo několik dalších projektů, z nichž Lindley čerpal inspiraci. Většina těchto návrhů pochází právě z období před 140 lety.

Osmdesátá léta 19. století byla obdobím intenzivní aktivity v oblasti zásobování pražského souměstí vodou. Vznikly dvě vodárny v dnešním Podolí, na jejichž místě o 50 let později vyrostla současná Podolská vodárna. Současně probíhaly snahy nejen o zajištění dodávky pitné vody, ale také o efektivní odvod splaškové vody. V červenci 1884 byla proto vyhlášena soutěž na projekt generálního řešení kanalizace, přičemž termín pro podání návrhů byl stanoven na 1. března 1885.

Z předchozích diskusí vyplynulo několik zásadních podmínek. Kromě ekonomických a zdravotních hledisek bylo klíčové, aby celý systém neústil do Vltavy v městském obvodu, protože vedle dešťové vody měl odvádět i splašky z domácností a továren na pražském území. Kanalizace měla zároveň plnit drenážní funkci a pomáhat s odvodněním podmačených sklepů. Soutěžící měli navrhnout jednotný systém nejen pro samotné královské hlavní město Prahu, ale i pro jeho předměstí, s možností budoucího rozšíření do dalších oblastí. Důležitým požadavkem byla rovněž specifikace způsobu čištění odpadních vod a vypracování detailních výkresů.

Do uzávěrky soutěže bylo doručeno celkem pět projektů: „*Kaumann*“, „*Frisch gewagt*“ (S chutí do toho), „*Sine munditia nulla sanitas*“ (Bez čistoty není zdraví), „*Divissione*“ (Rozdělením) a „*Praga caput regni*“ (Praha – hlava království). Předložené návrhy posoudila v červnu a červenci 1885 šestičlenná porota, která dospěla k závěru, že žádný z projektů zcela nesplnil stanovené podmínky. Hlavním problémem bylo, že všechny návrhy počítaly s výpustmi odpadní vody přímo do Vltavy na území města. Kromě jednoho z nich se žádný nezabýval problematikou podzemní vody. Z tohoto důvodu nebyla udělena první cena. Druhou cenu získal projekt „*Kaumann*“, který byl vyhodnocen jako nejlepší z předložených návrhů. Třetí místo obsadil projekt „*Praga caput regni*“ a porota doporučila také zakoupení návrhu „*Divissione*“.

Projekty se od sebe lišily, nicméně všechny počítaly s částečným využitím již existující stokové sítě v předměstských obcích. Například na Vinohradech tehdejší stoky ústily do hradebního příkopu. Některé návrhy zahrnovaly výstavbu samostatné čistírny odpadních vod, avšak žádný ji blíže nespecifikoval. Odborná komise proto nedoporučila realizaci žádného z projektů, přestože některé obsahovaly revoluční prvky, které byly později využity – například umístění čistírny do Bubence nebo oddělenou stokovou síť pro dešťovou a splaškovou vodu.

Nejvýznamnějším výsledkem soutěže byl následný vznik Kanalizační kanceláře a nového „*Programu na vypracování detailního projektu na čištění a odvodňování královského hlavního města Prahy a na provedení téhož*“. Soutěž tak sehrála klíčovou roli ve vývoji pražské kanalizace, neboť se stala prvním krokem k pozdějšímu oslovení Williama Heerleina Lindleye, jenž nakonec vytvořil ucelenou koncepci stokové sítě, která s úpravami slouží dodnes.

<https://www.pvk.cz/aktuality/od-souteze-na-kanalizacni-reseni-prahy-uplynulo-140-let>